

Podobno zrzucił z siebie kurtkę i to je zmyliło,
A Jemu uratowało życie
– rozszarpały ją zamiast Jego!
Dla mieszkańców były to pełne
Okrucieństwa chwile!

Na krzyżu widnieje ile nazwisk zamordowanych?
Czasami błędnie pisze się o osiemnastu ofiarach,
Pomijając jedno z nazwisk. Władysław Bawor,
Wiktor Futoma, Zofia Futoma, Maria Futoma,
Antoni Hałys, Edward Hałys, Józef Jasiocki,
Józefa Kołodziejczyk, Stanisław Kowalczyk,
Bronisław Malik, Piotr Mołoń, Rozalia Norek,
Józef Słonina, Wiktor Słonina, Marcin Szumierz,
Antoni Zięba, Władysław Zięba, Józef Zięba
I Wojciech Ziętek. Ostatni rozstrzelany nie był
Mieszkańcem Łopuszki Wielkiej.
W którą rocznicę strasznej tragedii
Krzyż tu postawiono?

Teraz wróć na chodnik i idź dalej w górę.
Będziesz mijał kościół. Jaka data widnieje
Nad jego drzwiami?
Czy wiesz, że tego strasznego dnia,
Specjalnie ściągnięto na tę egzekucję
Tutejszego nauczyciela Wiktora Adamskiego
I ks. Wojciecha Wyskidę? Kapłan był w tym
Czasie w Medyni Kańczuckiej.
Ten fortel miał służyć za przykrywkę i umożliwić
Upozorowanie legalności tego morderstwa.
Wejź za bramę i odpowiedz czyj pomnik
Tam się znajduje?
Wychodząc z placu kościelnego zwróć jeszcze uwagę
Ile krzyży umieszczono na bramie i furcie?
Następnie idź dalej chodnikiem w górę.
Miniesz kaplicę. Zmierzaj prosto, aż do cmentarza.
Wejź pierwszą napotkaną bramą.
Podążaj główną aleją i wypatruj grobów:
Na jednym z nich widnieje
imię Bronisława,

A tuż obok Maria. Przejdź pomiędzy nimi.
Miniesz dwa czarne krzyże, a na obu to samo
Nazwisko umieszczone. Jakie?
Omijając je, gdzieś niedaleko, po przeciwnej
Stronie, wypatruj charakterystycznego „płatka”.
Miejsce, którego szukasz, pomoże Ci znaleźć
Hasło ułożone z cyfr znajdujących się wcześniej
W odpowiedziach na moje pytania.

To tu pochowano wszystkich pomordowanych.
Odbiło się to pod osłoną nocy,
Ciała owinięto jedynie w białe prześcieradła.
Zrobiono to, gdy Niemcy poszli wykonać
Taką samą egzekucję w sąsiednich miejscowościach:
W Pantalowicach i Rączynie.
Podejź do tego miejsca, a w nagrodę
Narysuj motyw graficzny łączący wszystkie

Nadszedł czas pożegnania. Dzięki questowi
Historia ponownie została opowiedziana.
Dobrze, że ludzie Ci nie zostaną zapomniani.
Niech pozostanie w Twojej pamięci
Okrutna niemiecka zbrodnia. Przeprowadzona
Przez oddział żandarmerii (Sonderkommando) z Łańcuta,
Jego dowódcą był Anton Hachmann.
Nadzorowany przez gestapowca,
"Kata Jarosławia", Franza Schmidta.
Nie jesteśmy w stanie już niczego zmienić.
Czasu się nie cofnie! Jedyne, co nam pozostało,
To pomodlić się za tych niewinnych,
Rozstrzelanych podczas
Przypadkowej, ulicznej łapanki.

Gdzie to jest?
Łopuszka Wielka,
Obecnie: gmina Kańczuga, powiat przeworski, woj. podkarpackie.
Kiedyś: W II Rzeczypospolitej: gmina Manasterz, powiat przeworski,
województwo lwowskie. Podczas II wojny światowej: der Gemeinde Kańczuga,
Kreishauptmannschaft Jaroslau, Generalgouvernement für die besetzten
polnischen Gebiete.
Geograficznie: Region Karpacki, mezoregion: Pogórze Dynowskie.

Start questu:
Pomnik św. Floriana w Łopuszce Wielkiej.
Lokalizacja GPS: 49°56'15.8"N 22°23'47.5"E

Jak dojechać? Gdzie zaparkować?
Jadąc drogą wojewódzką nr 835 (DW835) od Przeworska w kierunku Dynowa,
mijamy Kańczugę i tam gdzie kończy się Siedlecza (przed stacją benzynową)
skręcamy w lewo, do Łopuszki Wielkiej. Dalej prosto przejeżdżamy nad
rzeczką Mleczką i tuż za przejazdem kolejki wąskotorowej (uwaga na
pociąg!) na skrzyżowaniu w prawo, w kierunku dawnej stacji kolejowej
Łopuszka Wielka. Tą wąską wijącą się drogą dojeżdżamy do kościoła
parafialnego pw. NMP Królowej Polski w Łopuszce Wielkiej. Zalecamy
pozostawianie samochodu na parkingu naprzeciwko kościoła (do startu
questu pozostało 200 m). Z parkingu schodzimy na sam dół, do skrzyżowania,
przy którym jest umiejscowiony pomnik św. Floriana.

Czas przebycia questu:
Okolo 30 minut.

Potrzebne rzeczy:
Długopis lub ołówek.

Opiekun questu:
Szkoła Podstawowa im. św. Jana Kantego w Łopuszce Wielkiej,
Łopuszka Wielka 488, 37-220 Kańczuga.

Twórcy questu:
Międzypokoleniowa grupa mieszkańców wsi Łopuszka Wielka,
Szkoła Podstawowa im. Świętego Jana Kantego w Łopuszce Wielkiej,
Fundacja „Tradycyjna Zagroda”,
Fundacja Questingu.

Jeśli zainteresowała Cię ta historia, to zostań z nami
w kontakcie. Pracujemy nad serwisem:

Skarby Dziedzictwa.pl

W nim odkryjesz więcej na temat tej historii
oraz poznasz inne gry terenowe na Pogórzu Dynowskim.

Zapraszamy do współpracy:

e-mail: questing@tradycynazagroda.pl tel: 798-449-517

Więcej questów znajdziesz na: www.Questioning.pl

Quest został zrealizowany w ramach projektu: „Partycypacja wiejska:
Międzypokoleniowe Rady Wsi na rzecz ochrony lokalnego dziedzictwa
historycznego i kulturowo-przyrodniczego” dofinansowanego przez Narodowy
Instytut Wolności ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

Partnerzy projektu:

Szkoła Podstawowa
im. Świętego
Jana Kantego
w Łopuszce Wielkiej

Miasto i Gmina
Kańczuga

FIO

NIW

Patronat:

Uniwersytet Rzeszowski

Sponsor tytularny:

Miejsce na logo
Twojej Firmy

FUNDACJA
TRADYCYJNA
ZAGRODA

zaprasza na

Questing®
Czarne chwile
w Łopuszce Wielkiej

Stanisław Gładysz (drugi od prawej), Władysław Skóra (trzeci od prawej).
Fot. z archiwum rodzinnego Heleny Skóry.

Patronat medialny:

Rodzaj questu:
pieszy, historyczny

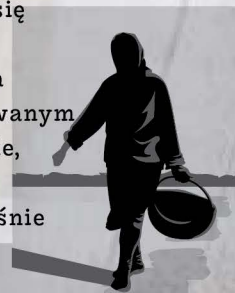

„Czarne chwile w Łopuszce Wielkiej”

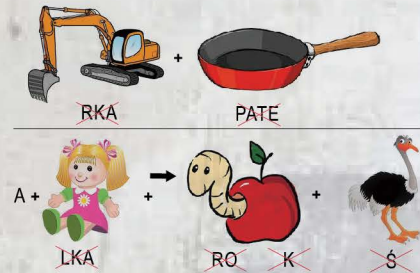
Witaj podróżniku w Łopuszce Wielkiej.
Spotykamy się w małej miejscowości
W województwie podkarpackim.
Położona jest w dolinie strumienia
Łopuszanka – prawego dopływu Mlecзки.
Do końca XIX wieku przynależała
Do powiatu łańcuckiego,
A w Międzywojniu do przeworskiego.
Jej zabudowania ciągną się szeregowo
Od lasu do dawnego dworu. Umiejscowione
Po obu stronach rzeki spływającej ze stoków
Wzgórza Rączyna, na północ od Siedlecзки.
Otoczona jest malowniczymi wzniesieniami
Wysokości 260-394 m n.p.m.
Z południowej strony rozpościera się rozległy
Kompleks leśny. Na zachód zaś szerokie,
Trawiaste wzgórze, zwane Działem
Pantalowickim (324326 m n.p.m.).

Czas na słowo o mnie. Nazywam się
Stanisław Gładysz. Byłem jednym
Z mieszkańców Łopuszki Wielkiej.
Opowiem Ci trochę o trudnych czasach
I tragicznych wydarzeniach,
Które miały tutaj miejsce.
Także i ja sam brałem w nich udział.
Od teraz nigdy i nikt nie zapomni
Tych chwil pełnych grozy, o których
Mówi się tu i pamięta od tego
Jednego, przerażającego dnia...

Zanim jednak zacznę tę historię,
Postaram się wyjaśnić zasady naszej
Wspólnej podróży. Będziemy poruszać się
Z pomocą wskazówek umieszczonych
W ulotce, czyli queście. Nasza wyprawa
Polegać będzie na przejściu nieoznakowanym
Szlakiem. Podpowiedzi ukryte w tekście,
A także liczne zagadki, oprowadzą Cię
Po tutejszych wyjątkowych, a jednocześnie
Zbyt rzadko wspominanych miejscach.

Twoim zadaniem jest uzupełnienie
Wszystkich haseł. Następnie, wykorzystując
Zaszyfrowane litery, wstawić je i odkryć
Końcowe zdanie. To właśnie ono pomoże
Odkryć Ci tajemnicę! Naszym celem będzie
Odnalezienie ukrytego skarbu. Jednocześnie
Poznajmy dziedzictwo tego miejsca
Oraz jego niełatwą i wstrząsającą historię.
Czy wiesz, że kiedyś funkcjonowała tu

24 19 8/23 21 ?

Jak głosi encyklopedia – minerału,
Będącego drobnoziarnistą odmianą gipsu.
Znany był już w starożytności, uznawany
Za wyśmienity surowiec rzeźbiarski.
Wykonywano z niego przedmioty dekoracyjne,
A także użytkowe. Traktowano jak kamień
Okładzinowy, wykorzystywano do produkcji
Sypkiego gipsu. Dziś jednak, mimo iż jego
Złoża są wciąż spore i uważany jest
Za materiał bardzo dobrej jakości,
Nikt go tu, z różnych przyczyn, już nie wydobywa.

Wywożenie urobku z kopalni.
Fot. z archiwum proboszcza ks. kan. Józefa Gryźca.

Oj, chyba temat nam ucieka, a ja zacząłem
Od niewłaściwej opowieści!
Już się poprawiam, wróćmy zatem do początku!

Stoisz teraz przed pomnikiem św. Floriana
– patrona, jak się okazuje, nie tylko
11 17
... , ale również Królestwa Polskiego,
Hutników, kominiarzy, garncarzy i piekarzy
Oraz Górnej Austrii, Linz i Chorzowa.
W 1920 roku jednostka, z pomocą mieszkańców,
Wybudowała pamiątkowy pomnik świętego.
Jest on do chwili obecnej otoczony
Troskliwą opieką członków naszej
Ochotniczej Straży Pożarnej.
Odpowiedz mi teraz – jaka data
Na pomniku widnieje? m
Tego roku powstała wspomniana
Jednostka OSP. Jeszcze jedno pytanie!
Ile liter widzisz na postumencie? z !

25
... – to on upamiętnia wydarzenia,
O których chcę Ci od początku opowiedzieć!
Czy widzisz już ilu Polaków rozstrzelano
W naszej miejscowości w 1943 roku? - -
Zmierzaj dalej, zanim dowiesz się
Więcej z tej historii. W zasięgu wzroku
Znajdziesz kolejny pomnik – tym razem
Przyjął on postać kamienia.
Jaki, ważny dla naszego kraju,
Ptak się na nim znajduje? 16 5
Proszę, przepisz hasło z tablicy
Na nim umieszczonej:

12 22 26
" 10 15 "

Teraz skieruj się w stronę, którą
20/27
Znak z napisem
I cyfrą 0 wskazuje. Chodnik poprowadzi
Cię łagodnie w górę. Po drodze miniesz

Słup z cyframi na żółtym tle, jakimi? - - / - / -
Gdy znajdziesz się na wysokości
Drewnianego krzyża, podejź ostrożnie
Do niego, a ja Ci opowiem o wydarzeniach
Z dnia 6 marca 1943 roku.

Do Łopuszki Wielkiej wkroczył wtedy
Oddział niemieckiego wojska.
Rozpoczęła się pacyfikacja wsi.
Żyją jeszcze nieliczni, którzy pamiętają
Jak straszny był to dzień. Kiedy to z domów,
Z ulicy, zabierano przypadkowych ludzi,
Skazując ich na rozstrzelanie!
Przyczyną zbrodni był odwet za
Wykonanie wyroku przez grupę dywersyjną
AK na Anieli Bawor. Była to dziewczyna
Urodzona i mieszkająca w Łopuszce Wielkiej.
Za co została skazana? Nawiązała kontakt
Z Gestapo i pracowała na ich korzyść!
Wydała wielu ludzi, którzy potem zostali straceni!
Zdradziła konspiracyjną działalność
Członków Podziemia. W konsekwencji,
W nocy z 4 na 5 marca 1943 r., na podstawie
Decyzji Sądu Specjalnego (podziemnego)
Wydano wyrok. Została zastrzelona
W domu rodzinnym przez grupę dywersyjną AK.
Niemcy nie pozostali bierni
I postanowili wziąć krwawy odwet za jej śmierć.
Za krzyżem stoi stodoła należąca niegdyś
Do Józefa Lewandowskiego.
Egzekucja została przeprowadzona właśnie
Obok budynku. Mnie udało się uciec za
Tę stodołę. Nie oglądając się za siebie,
Biegłem na oślep. Tylko odwaga, wiara
I determinacja sprawiły, że przeżyłem!
Miałem także wiele szczęścia.
Uciekł również inny mieszkaniec
– Władysław Skóra. Ale on pobiegł
W zupełnie innym kierunku – w stronę
Rzeki. Bogu dzięki, też dane Mu było
Przetrwać! Hitlerowcy puścili za nim psy.

